

ترجمه: سمیه مقصودعلی/تکلیف بزرگ‌ترها در زدو خورد کوچک‌ترها در دعواي بچه‌ها چه کنیم؟

با گله و شکایت و گریه در حالی که جیغ می‌زد وارد اتاق شد. درست متوجه حرف‌هایش نمی‌شدم. سعی کردم اول آرامش کنم اما مساله حادثه از آن بود که به این راحتی‌ها آرام شود...

بالاخره ساکت شد. پرسیدم چه شده و در جواب گفت: «با پسر همسایه دعوايم شد و کتک زد. من نمی‌دانستم باید چه کار کنم.» علت دعوا را پرسیدم. حق با پسر بود اما من هرگز به او یاد نداده بودم برای گرفتن حفش، از خشونت استفاده کند. باید دعوا کردن را یادش می‌دادم؟ مثلاً می‌گفتم اگر دوستت به تو سیلی زد، تو هم سیلی بزنی؟ به نظرم عقلانی نبود اما مگر جز این است که من به عنوان یک مادر باید سلاحي در اختيارش قرار دهم تا به کمک آن بتواند از سختی‌های زندگی بگذرد؟ آنچه می‌خوانید، پاسخ روان‌پزشکان کودک به پرسش‌های رایج والدین در این زمینه است.

آیا باید کتک‌زدن و دعوا را به فرزندم بیاموزم؟

نه، خشونت روش خوبی برای حل مشکلات نیست و لازم است این مساله را کاملاً به کودک فهماند. به او یاد دهید کتک‌زدن دوستانه نه تنها کار درستی نیست، بلکه می‌تواند خطرناک هم باشد. نباید سیلی را با سیلی جواب داد. حتی اگر فرزند شما خشن است و عادت به زدن دوستانش دارد، بهتر است او را تهدید کنید که در صورت تکرار این عمل تنبیه خواهد شد.

اگر به فرزندم بگویم کتک زدن یا دعوا نکن، پس چگونه از خود دفاع کردن را به او بیاموزم؟

به او بگویید اگر دیگران به او حمله کردند، فوراً یکی از بزرگ‌ترها را باخبر کند. متأسفانه گاهی والدین به این موضوع بی‌توجه‌اند و حتی وقتی کودک از یکی از دوستان به آنها گله می‌کند، اهمیتی به اصل ماجرا نمی‌دهند و می‌گویند اشکالی ندارد! روش صحیح این است که دلیل دعوا را جویا شوید و به فرزندتان یاد دهید چگونه با کودکی که او را زده، برخورد کند. منظور آموزش سیلی در مقابل سیلی نیست، رفتار درست را بیاموزید. مثلاً به کودک بگویید به کسی که تو را زد محکم بگو: «تو دیگر دوست من نیستی و من دیگر با تو بازی نخواهم کرد.»

اگر کودکم به تنهایی نتوانست از خودش دفاع کند، لازم است من دخالت کنم؟

اگر کودک به تنهایی موفق به اتمام دعوا نشد، شما می‌توانید با کودکی که او را کتک‌زده مستقیم صحبت کنید. بهترین روش، بیان این جمله است: «اگر دست از کار زشتت برداری، با من طرف خواهی بود» کودک تا ۸-۷ سالگی معمولاً به حمایت والدین نیاز دارد و باید بفهمد که می‌تواند روی کمک آنها حساب کند. به این ترتیب اعتمادبه‌نفس او بالاتر می‌رود و در دعواهای بعدی مقاوم‌تر خواهد بود.

آیا نباید با والدین کودک دعوای خشن صحبت کنم؟

این کار معمولاً بی‌فایده است زیرا والدین کودک خشن معمولاً از کودک خود دفاع می‌کنند و سعی نمی‌کنند متوجه اصل ماجرا باشند. بهتر است مسایل کودکان را خیلی به دنیای بزرگ‌ترها نکنانیم. البته اگر در محل دعوا حضور داریم و والدین کودک دیگر هم هستند، می‌توان ماجرا را با آنها در میان گذاشت.

آیا برخی کودکان آسیب‌پذیرتر از دیگران هستند؟

بله، معمولاً بچه‌هایی که رابطه عاطفی قوی با والدین دارند وقتی مادر و پدر از آنها دور می‌شوند، احساس امنیت نمی‌کنند. بهتر است والدین چنین کودکانی همیشه نزدیکشان باشند و به آنها بفهمانند حقوقی دارند و باید هنگام سلب شدن این حق، حتی اگر حضور نداشتند، از خود دفاع کنند.

اگر کودکم همیشه مورد تهاجم یک کودک به خصوص قرار می‌گیرد چه کنم؟

باید دلیل ماجرا را بفهمید و با آن کودک صحبت کنید. گاهی دلیل این امر می‌تواند اعتمادبه‌نفس کاذب کودک یا تمایل به نشان دادن قدرتش باشد. بعد از صحبت با کودک مهاجم، باید به فرزندتان بگویید از او دور بماند و در صورت لزوم و تکرار ماجرا بزرگ‌ترها یا معلم خود در مدرسه را خبر کند.

چگونه دفاع از خود را به کودک یاد بدهم؟

آموزش ورزش (مخصوصاً ورزش‌های رزمی) می‌تواند تا حد زیادی آمادگی جسمانی کودک را بالا ببرد. باید بپذیریم که در برخی شرایط ایستادن در مقابل فرد مهاجم ضروری است. اعتمادبه‌نفس کودکی که می‌داند چه موقع و به چه شکل باید از خود دفاع کند، بالا می‌رود.

هنگام دعواي خواهر و برادرها چه رفتاری باید داشته باشیم؟

ابتدا باید از کودکی که مورد تهاجم قرار گرفته دفاع و او را از طرف مقابل دور کنیم. تأکید روی این مساله که کتک‌زدن درست نیست و گرنه تنبیه خواهد شد، لازم است. اگر دعوای همیشگی است، باید ریشه مساله را جستجو کرد. احترام گذاشتن به هر کودک در خانواده تا حد زیادی می‌تواند جلوی دعوای خواهر و برادرها را بگیرد.